

LUONTOA TOIMINTAAN YLI RAJOJEN TUTUSTUMISMATKA GRÖNA GÅNGEN – HANKKEESEEN SALAAN 14.-15.2.2019

Matkaraportti
Pia Rajaniemi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Luontoa toimintaan yli rajojen –hanke

Luontoa toimintaan yli rajojen –hanke (ESR 2019-2020) on kansainvälinen rinnakkaishanke Luontoa toimintaan –hankkeelle, jossa kehitetään luontoon tukeutuvaa kuntoutusta ja nuorten työpajatoimintaa yhteistyössä Metsähallituksen ja muiden luontoympäristöistä vastaavien tahojen kanssa.

Luontoa toimintaan -hankkeen (ESR 2018-2020) päätavoitteena on vahvistaa syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten, etenkin miesten sosiaalista kuntoutumista, terveyttä ja toimintakykyä sekä luoda edellytyksiä heidän koulutus- ja työllistymispoluilleen kotipaikkakunnan metsässä ja muussa luontoympäristössä toteutettavalla mielekkäällä toiminnalla. Tavoitteena on luoda työpajatoimintaan ja työllisyyspalveluihin tarkoitettu joustava kuntoutustoimijoiden ja Metsähallituksen sekä muiden luontoympäristöistä vastaavien tahojen yhteinen toimintamalli kuntoutujien osallisuuden vahvistamiseksi. Lisäksi tavoitteena on soveltaa ja kehittää luontoon tukeutuvia kuntoutuksen toimintakäytäntöjä Luontoa elämään! -hankkeessa (ESR 2015-2017) kehitettyihin malleihin perustuen.

Hankkeen osatoteuttajat ovat Lapin ammattikorkeakoulu, Metsähallitus, Pellon kunnan työpajatoiminta ja Oulun kaupungin nuorisopalvelut. Lisäksi yhteistyökumppaneina ovat Seitasäätiö Sodankylästä, Nuorten ystävät ry Rovaniemeltä ja Sallan kunta. Metsä- ja muussa luontoympäristössä tapahtuvaa kuntoutustoimintaa suunnitellaan, kokeillaan ja arvioidaan yhdessä siihen osallistuvien kanssa. Kuntoutus- ja työllisyyspalveluiden sekä työpajojen toimijat kehittävät yhdessä Metsähallituksen ja muiden luontoympäristötoimijoiden kanssa kullekin pakkakunnalle soveltuvat yhteistoimintamallit asiakkaiden kuntoutumisen edistämiseksi. Lapin ammattikorkeakoulu järjestää osallistujille koulutusta Green Care –toiminnasta, yksilökeskeisestä luontoon tukeutuvasta kuntoutuksesta ja muusta luontotoiminnasta.

Luontoa toimintaan yli rajojen –hanke tekee yhteistyötä Ruotsissa toimivan, Salan kunnan hallinnoiman Gröna Gången –hankkeen (ESF 2018-2020) kanssa.

Luontoa toimintaan yli rajojen -hankkeen tavoitteena on osapuolten yhteinen oppiminen ja luontoon tukeutuvan hyvinvointitoiminnan osaamisen vahvistaminen kokemuksista ja tietoja vaihtamalla ja sen seurauksena palvelujen kehittyminen kuntoutujien toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistumiseksi.

Tutustumis- ja suunnittelumatka Salaan

Helmikuun 14. ja 15. päivä teimme tutustumismatkan Salan kuntaan. Matkan tarkoituksena oli tutustua Gröna Gången -hankkeeseen ja suunnitella yhteistyötämme. Matkalla mukana olivat Lapin ammattikorkeakoulusta hankkeen työntekijät eli asiantuntijat Arja Jääskeläinen, Tero Leppänen sekä projektikoordinaattori Pia Rajaniemi ja Luontoa toimintaan hankkeesta

Metsähallituksen hanketyöntekijä Hannele Kytö Oulusta ja Kullervo Linna Pellon kunnan päihde- ja mielenterveyskuntoutuksesta. Lensimme Rovaniemeltä ja Oulusta Helsingin kautta Arlandaan, jonne saavuimme kello 16 aikoihin paikallista aikaa. Arlandasta menimme junalla rauhalliseen, vanhan ajan tunnelmaa henkivään Salaan, jossa majoituimme Hotell Tingettiin.

Perjantaina 15.2. heti aamusta kello 9 tapasimme Gröna Gången -hankkeen projektipäällikön Ola Waugen ja projektityöntekijän Sofia Nordquistin, jotka kertoivat meille omasta hankkeestaan ja siitä, miten hankkeen toteutus on alkanut. Saimme kuulla, että hankkeen aloitus viivästyi ja hanketta päästiin aloittamaan huhtikuussa 2018. Hanke on onnistunut osallistujatasolla hyvin eli hankkeeseen osallistujien osallisuuden tunne on vahvistunut ja maahanmuuttajilla kielitaito on parantunut huomattavasti, mutta ei niin paljon, että voisivat työllistyä.

Vaikka hankkeessa osallistujat ovat saavuttaneet hyviä tuloksia, niin pelätään, että heidän "kuntonsa" romahtaa kuntoutus/koulutusjakson jälkeen. Haaveissa olikin uusi ryhmä, jossa olisi työpaja- ja luontotoimintaa, jonka tarkoituksena olisi ensisijaisesti osallistujien hyvinvointi, ei niinkään työllistyminen. Tällaisten ryhmien rahoittaminen on kuitenkin haastavampaa. Hankkeessa on siis huomattu, että moni hankkeeseen osallistuja tarvitsee pidemmän ajan kuin puoli vuotta kuntoutukseen ja koulutukseen, joten lukumäärää hankkeeseen osallistujista pitää laskea. Tavoite oli alun perin 175

osallistujaa. Tähän mennessä heillä olisi ollut paikkoja 57 osallistujalle, mutta todellisuudessa osallistujia on ollut 38.

Projektipäällikkö Ola Wauge kertoo Gröna Gången –hankkeesta.

Gröna Gången -hankkeen osallistujissa on pitkäaikaistyöttömiä, pitkäaikaissairaita ja maahanmuuttajia. Maahanmuuttajille ruotsin kieltä on opetettu suggestopedia -menetelmällä ja mekin saimme kuulla miten he ks. menetelmää soveltavat, kun Mikaela Burge kertoi siitä.

Gröna Gången -hanke tekee yhteistyötä työvoimatoimiston, sairausvakuutuskassan ja toimeentuloyksikön kanssa ja hankkeen tavoitteena onkin parempi yhteistyö kunnan sisällä.

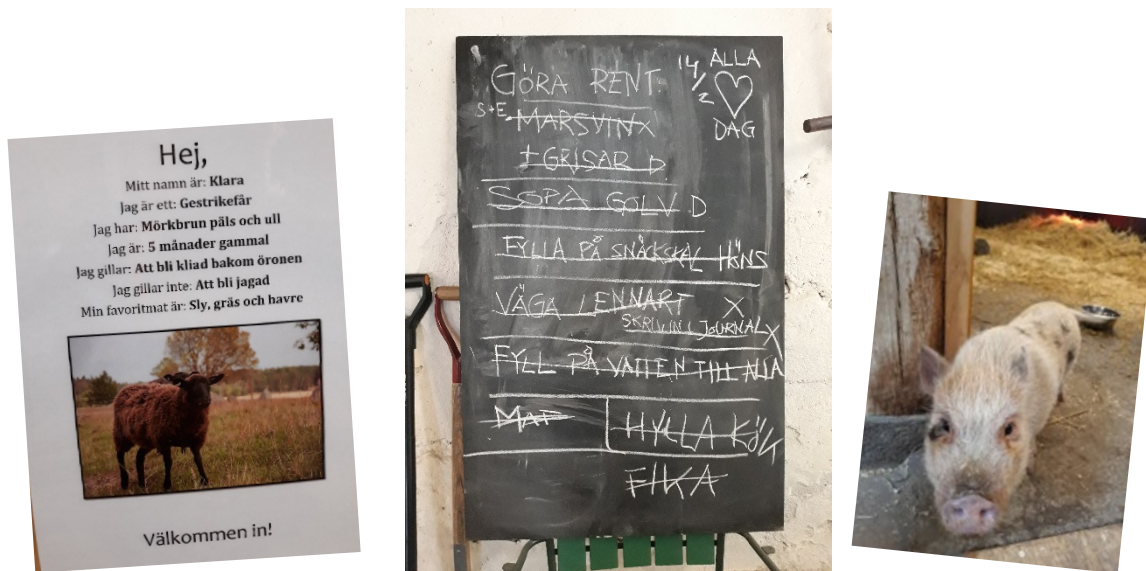
Gröna Gången -hanke on yli 2 miljoonan euron hanke ja hanketyöntekijät totesivatkin, että tällainen toiminta kuin heillä nyt on, on lyhyellä aikavälillä kallista, mutta pidemmällä aikavälillä halvempaa ja he suunnittelevat, että toiminta jatkuisi myös tulevaisuudessa. Hankkeeseen osallistujia oli töissä mm. työvoimatoimiston ylläpitämässä ruokalassa, jossa meillekin tarjottiin lounas. Myös "Fritidsbankenin" (paikka, josta voi ilmaiseksi lainata esimerkiksi suksia ja luistimia) työntekijöinä oli hankkeeseen osallistujia, samoin "ospelutuvalla", jossa ommellaan ja korjataan vaatteita sekä käytettyjen vaatteiden kaupassa.

Hankkeeseen osallistujille tarjotaan paljon tekemistä. Hanke on vuokrannut paikalliselta maanviljelijältä maatilaa, jossa heillä on eläimiä (lampaita, vuohia, minipossuja, kanoja, marsuja ja kaneja), joista osallistujat pitävät arkisin huolta. Maatilalla voi myös nikkaroida ja siellä osallistujat olivatkin rakentaneet mm. eläimille koppeja ja eläinsuojan pihalle. Maatilalle pääsee ilmaisella bussilla useita kertoja päivässä. Maatilalla työvälit on merkitty nimikyltein ja samoin eläimistä on tehty esittelyt. Maatilalle oli ostettu osallistujia varten myös päällysvaatteita. Hanketyöntekijät haaveilivat, että heillä olisi myös isompia eläimiä maatilalla.

Ennen lounasta mekin kerroimme hankkeistamme eli Luontoa toimintaan – hankkeesta ja Luontoa toimintaan yli rajojen -hankkeesta ja veimme heille Luontoa elämään hankkeessa kirjoitetut julkaisut Osallisuutta vahvistavan, luontoon tukeutuvan kuntoutustoiminnan malli ja Opas yksilökeskeiseen luontotoiminnan suunnitteluun, jotka on myös käännetty ruotsiksi ja painettu kirjoiksi (Modell för

naturunderstödd, delaktighetsstärkande rehabiliteringsverksamhet & Handbok för individcentrerad planering av naturbaserad verksamhet) sekä esitteitä työpajatoiminnasta Suomessa (Arbetsverkstaden i Finland & Det lönar sig för kommunen att satsa på verkstadsverksamhet).

Lounaan jälkeen vierailimme hankkeen vuokraamalla maatilalla ja tutustuimme siellä tapahtuvaan toimintaan ja näimme, mitä hankkeeseen osallistujat olivat sinne rakentaneet.

Kuvia Gröna Gångenin maatilalta.

Jatkosuunnitelmat

Iltapäivällä suunnittelimme hankkeiden välistä yhteistyötä ja sovimme, että Gröna Gången -hankkeen työntekijät ja ehkä muutamat osallistujatkin tulisivat 10.-13. kesäkuuta Suomeen, kun Luontoa toimintaan -hankkeessa järjestetään leiri Orhinselällä 11.-12.6. Pellossa, jossa olisi mahdollisuus keskustella hankkeista ja niissä käytetyistä toimintamalleista sekä mahdollisuus muun muassa kalastaa ja saada luonnossa tarvittavaa ensiapu -koulutusta. Alustavasti suunnittelimme myös, että me vuorostaan vierailisimme Salassa isommalla joukolla syyskuun alussa. Mukaan tulisivat myös Oulun nuorten työpajan hanketyöntekijät ja ehkä myös heidän nuoriaan ja kuntoutujia Pellosta. Kello 14 päivämme Gröna Gångenin vieraana loppui.

Kotimatkamme alkoi kello 15 junalla Salasta Arlandaan, josta lensimme Helsingin kautta Rovaniemelle ja Hannele Ouluun.

Matkamme oli hyvin antoisa ja meidät otettiin lämpimästi vastaan Salassa ja Luontoa toimintaan yli rajojen ja Gröna Gångenin -hankkeet tulevat tekemään yhteistyötä seuraavat vajaat kaksi vuotta ja tulemme vaihtamaan kokemuksia luontoon tukeutuvista kuntoutus- ja toimintamalleista ja kehittämään niitä myös edelleen.

Raportin kuvat matkalla mukana olleilta hanketyöntekijöiltä.